DZIENNIK DEPARTAMENTOWY KRAKOWSKI.

Nro 36.

Dnia 4go Lutego Roku 1813.

Prefekt Departamentu Krakowskiego

Maiąc sobie przedstawione, iż dla niedosyć rozpowszechnionego pisma pod tytułem *Zbior Uchwał i ogolnych Urządzeń Izby Edukacyiney od czasu iey ustanowienia* wielu Dziedzicow i Plebanow, nie są dostatecznie wiadomemi wszystkich urządzeń tyczących się rozkrzewienia swiatła, które była Izba Edukacyina za prawidło do zachowania podała. Po uzyskaniu zezwolenia JW. Prezesa Rady Stanu i Ministrow Dyrektora Edukacyi Narodowey. Prefekt podaie do powszechney wiadomości następuiące zwyż rzeczonego pisma wyiątki, tyczące się Urządzenia Szkoł mieyskich i wieyskich Elementarnych wzywaiąc Obywateli Departamentu, któremu przewodniczyć ma honor, ażeby pomniawszy iak oświecenie ludu wpływa do szczęścia teraźnieyszych i przyszłych pokoleń, gorliwością swoią wspierali zbawienne usiłowania Rządu kraiowego, które w przepisach tych naywyraźniey widzieć się daią.

w Krakowie dnia 30go Stycznia 1813 Roku.

Wodzicki Prefekt

Wroński S. G.

Urządzenia Szkół Mieyskich i Wieyskich Elementarnych.

1.) Żadne miasto, miasteczko ani wieś, nie ma zostawać bez potrzebney dla siebie Szkoły.

2.) Wieś, która sama nie iest w stanie utrzymania Szkoły, przyłączoną bydź ma do Szkoły naybliższey, przez położenie dla siebie naydogodnieyszey. Takowe połączenia składać będą towarzystwo, czyli Parafią Szkolną mniey więcey 200 Gospodarzy zaymuiącą.

3.) Wieś choć do inney Parafii, lub innego Dziedzica należąca, skoro sama nie iest w stanie utrzymania Szkoły, do naybliższey ma bydź przyłączona.

4.) Wieś lub Osada, która nie iest w stanie utrzymania Szkoły, a dla odległości lub przyczyn mieyscowych, nie może bydź przyłączoną do żadney inney, ta własnego Nauczyciela mieć może, podług sposobu pod artykułem 26 położonego.

5.) Żadne dziecie, iakieykolwiek bądź religii są iego rodzice, nie iest wyłączone od tey Szkoły.

6.) Wszyscy miasta lub wsi mieszkańcy iakiegokolwiek bądź stanu, składaią tak nazwane towarzystwo Szkolne.

7.) Opieka i dozor nad Szkołą towarzystwa, należeć będzie do Rady tegoż towarzystwa, pod imieniem dozoru Szkolnego, złożonego 1*mo* z Dziedzica lub iego zastępcy. 2*do* Z Plebana Parafii. 3*tio* Z Pastora Ewangelickiego, gdzie iest. 4*to* Z Burmistrza lub Woyta i z iednego lub dwoch mieyscowych Gospodarzy.

8.) Ta Rada Szkolna czuwać będzie nad zewnętrznem urządzeniem swey Szkoły, iako też nad utrzymaniem wprowadzonego porządku, wedle instrukcyi sobie przepisaney.

9.) W Miastach i miasteczkach, gdzie nie masz stosownego lub przeznaczonego na Szkołę budynku, ma bydź przyzwoity dom obrany i raz na zawsze na Szkołę przyrządzony, lub na nowo wybudowany.

10.) W Mieście, gdzie Obywatele maią place i grunta dziedziczne, miasto wyznaczy plac na dom, a Dominium morg Chełmiński na ogrod.

11.) W podworzu Szkolnem ma bydź wystawiona mała obora na dwie krowy, dwie świnie i cztery owiec, materyał potrzebny na wybudowanie Dominium przeznacza.

12.) We wsiach znacznieyszych, lub gdzie Szkoła dla wygody innych wiosek ma bydź założona, a ile bydź może w mieyscu kościoła parafialnego, plac

na

na dom i na ogrod Dominium wydziela, potrzebny materyał na wybudowanie domu, tudzież Cieslę, Mularza dostawiaią Dziedzice składaiący towarzystwo.

13.) Wszystkie Członki towarzystwa Szkolnego, tak mieszczanie iak włościanie przy tem pierwszem wybudowaniu domow szkolnych, pełnić obowiązani są bezpłatnie potrzebne usługi, to iest: robotnikow dostarczać i zwozić materyał.

14.) Wszystkie koszta nowego wybudowania, i sprawienia potrzebnych artykułow dla Szkoły, iako też ogrodzenia podworza i ogrodu, ponosić maią wszyscy mieszkańcy do tey Szkoły przyłączeni, bez rożnicy stanu i wyznania, do czego należą dziedzice wsi przyłączonych, i Proboszcz mieyscowy.

15.) Rozkład kosztu w tey mierze uczyniony bydź ma w tym stosunku, w iakim składka Szkolna wybierać się będzie.

16.) Wybor materyałow z iakich dom szkolny ma bydź wystawiony, zostawia się właścicielom lub członkom Towarzystwa szkolnego. Izby szkolne maią bydź ile potrzeba obszerne i zdrowe. Rysunek domu szkolnego mieyskiego i wieyskiego nayoszczędniey, a razem naywygodniey ułożony, sztychem rozmnożony, z przyłączonem obiaśnieniem do Izb wykonawczych przesłany, stawiaiącym udzielony będzie.

17.) Koszta na utrzymanie budynku szkolnego wzięte będą z kaſsy szkolney każdego towarzystwa, ile taż kaſsa pozwoli. W przypadku przeciwnym, lub gdy reparacya będzie znaczna, koszta nadzwyczayne ponosic będą Członki towarzystwa szkolnego, iak w §. 14.

18.) Domy szkolne według Uchwały od Kommiſsyi Rządzącey wydaney dla Szkoł, wolne są od kwaterunku. Przy wszystkich domach szkolnych towarzystwo sprawi potrzebne narzędzia do gaszenia ognia, i domy szkolne w kaſsie ogniowey zaassekuruie, a należytość z kaſsy mieyscowey opłaci.

19.) Na opłatę Nauczyciela składać się maią wszyscy gospodarze i mieszkańcy z handlu rzemiosła żyiący, lub grunt iakowy posiadaiący, tak dzietni iak bezdzietni bez względu na rożnicę stanu i religii, a zatem gospodarze żydowscy do takich składek należeć maią.

20.) Wdowy, wolne kobiety i małoletni, skoro grunta lub gospodarstwo własne maią lub rzemiosło prowadzą, do tey składki należą.

21.) Obywatele towarzystwo szkolne składaiący w względzie opłat podzieleni bydź maią na 4ry Klassy, stosownie do ich osiadłości, dochodow, i sposobu utrzymania się. Opłaty w części w zbożu, w części w pieniądzach składane bydź mogą, Nauczyciel połowę pensyi w pieniądzach odbierać powinien.

22.) Podaie się proporcya opłat stosownie do czterech Klass. W miastach maią płacić rocznie:

Gospodarze	1wszey Klassy	Zł: Pol:	8.
	2giey —	Zł: Pol:	5½.
	3ciey —	Zł: Pol:	3½.
	4tey —	Zł: Pol:	2½.
Na Wsi	1wszey Klassy	Zł: Pol:	6.
	2giey —	Zł: Pol:	4.
	3ciey —	Zł: Pol:	2½
	4tey —	Zł: Pol:	1½

23.) Dozor Szkolny ułoży Klassy. Składka w czterech ratach wybieraną będzie. Kassa szkolna zostawać ma w ręku Towarzystwa szkolnego. Dziedzice maiący służących, których dzieci do Szkoły chodzić maią, przyłożyć się zechcą wyznaczeniem raz na zawsze ordynaryi w zbożu.

24.) We wsiach Szlacheckich, gdzie się lasy znayduią. Właściciele wyznaczaią drzewo na opał szkołki, które włościanie zwieść powinni, gdzie zaś lasow dziedzicznych nie masz, a lasy Dobr Narodowych są bliskie, o wydanie assygnacyi Izba Edukacyina starać się będzie. Gdzie wcale lasow nie masz, składka osobna na drzewo, lub gdzie iest używany torf, na towarzystwo rozłoży się, do czego i Dominium się przykłada.

25.) Płaca Nauczyciela w mieście tak w zbożu iak w pieniądzach do 600 od 800 Złotych polskich ma wynosić, tam zaś gdzie żadnym sposobem ogrodu mieć nie może, 200 Zł: Pol: więcey przydane ma będzie. Na wsiach Nauczyciela pensya wraz ze zbożem od 500 do 600 Złotych Pol: wynosić będzie, oprocz ogrodu z iednego lub półtora morga Chełmińskiego, który koniecznie mieć powinien.

26.) We wsi, która dla przyczyn mieyscowych do żadney szkołki przyłączoną bydź nie może, a osobnemu Nauczycielowi opłacać takowey pensyi nie iest w stanie, obowiązek uczenia przydany bydź może z pewną i stałą gratyfikacyą sprawuiącemu inną funkcyą, lub bawiącemu się rzemiosłem zgodnem z obowiązkiem Nauczyciela, iako to Organiście, tkaczowi, lub innym rzemieslnikom w domu pracuiącym, wyiąwszy bawiącego się szynkiem, rzezią i innemi niezgodnemi z tym urzędem profefsyami, a takowego Naczyciela, iak wszystkich Nauczycielow, Izba Edukacyina po examinie przed osobą wyznaczoną i świadectwach złożonych patentować będzie.

27.) Wszystkie Członki Towarzystwa szkolnego, są obowiązane do szkoły swe, dzieci posyłać, oprocz tych, których dzieci do wyższych Szkoł chodzą.

28.) Dozor Szkolny spisze wszystkie dzieci zdatne oboiey płci, do chodzenia do szkoły, to iest: w Mieście od lat sześciu, na wsiach, zwłaszcza tych które są o cwierć mili od Szkoły odległe, od osmego roku.

29.) Dziecię do szkoły ma chodzić póty, póki za zdaniem dozoru szkolnego nie nabędzie wiadomości stanowi iego potrzebnych, a w tey szkole dawanych; pospolicie w 11stym lub 12stym roku nauka się kończy.

30.) W teraznieyszym czasie każdy człowiek w iakimkolwiek bądź wieku, chcący w tey szkole potrzebnych nabywać wiadomości, przyiętym bydź powinien.

31.) Dozor szkolny starać się będzie, aby wszyscy rodzice posyłali dzieci do szkoły, i pod rożnemi pozorami od tego się nie wyłamywali, iako też aby Nauczyciele swych powinności dopełniali, dostrzegać będzie.

32.) Szczególniey postara się, aby wszędzie za przyięciem gromadnego pasterza dzieci nad paszeniem bydła czasu nie trawiły.

33.) Osobny regulament tey szkoły opisze szczególniey nauki stosowne do życia rolniczego i przemysłowego — chwile wolne od szkoły, sposob zachęcenia, examina, i t. d. rapporta podawać się maiące rzadowi z wyszczególnieniem uczniow rzadką zdatność okazuiących, dla ściągnienia iego bacznośći &c.

34.) Xiążki Elementarne dla szkołek, wydane będą w iak naytańszey cenie.

Za-

Żałuie Izba Edukacyina, iż szczupłość funduszow nie pozwala bezpłatnie one rozdawać, o co poźniey starać się będzie.

35.) Zapobiegaiąc niedostatkowi Nauczycieli zdatnych, Izba Edukacyina starać się będzie powiększyć ich liczbę przez pomnożenie Seminaryow do kształcenia takowych Nauczycieli przeznaczonych.

Dan w Warszawie na Sessyi dnia 12 Stycznia roku 1808.

(podpisano) Stanisław Potocki.

S. W. Prezes I. E.

Lipiński Sekr. Gnlny.

Dozor Szczegolny każdey Szkoły.

1,) Dozor każdey Szkoły Elementarney mieyskiey lub wieyskiey składać się będzie z osob, których dobro szkoły własnego Towarzystwa nayblizey zaymuie.

A.) z Dziedzica, lub zastępcy iego.

B.) z Proboszcza mieyscowego każdego wyznania.

C.) z Burmistrza w Mieście, a na wsi Woyta.

D.) z Dwóch lub trzech znakomitych Obywateli czyli gospodarzy.

2.) Dziedzic włości, gdzie dom iest szkoły, prezydować będzie, w niebytności zaś Dziedzica Proboszcz.

3.) Komplet przynaymniey z trzech Członkow ma się składać.

4) Dozor szkolny mieć będzie regestr Obywatelow do Towarzystwa szkolnego należących, z wyrażeniem opłat od każdego, według repartycyi sporządzoney na utrzymanie szkoły i Nauczyciela przypadaiących.

5.) Takowe opłaty czterema ratami tak w pieniądzach, iako też i w naturze wybierać będzie, i Nauczycielowi anticipative kwartalnie wypłaci.

6.) Obowiązkiem dozoru wszelkim potrzebom szkoły swoiey zaradzać i względem nich zgłaszać się do dozoru Powiatowego.

7.) Starać się będzie, aby Nauczyciel miał wszystko to, co w ogłoszonem Urządzeniu od Izby Edukacyiney pod dniem 12stym Stycznia 1808 roku, Nauczycielowi iest wyznaczono, to iest: ogrod, opał i zabudowanie.

8,) Dom szkolny swego towarzystwa mieć będzie w naypilnieyszey

pie-

pieczy. Gdzie ieszcze nie masz domu dla szkoły i dla Nauczyciela, tam starać się będzie, aby był wystawiony stosownie do wyżey wzmiankowanego Izby Edukacyiney urządzenia. Reparacyą onego coroczną mieć będzie w pilnem staraniu, aby dom Towarzystwa szkolnego w dobrym był stanie, porządku i ruynowaniu się niepodpadał.

9.) Na początku każdego pół-rocza, spisze Dozor regestr dzieci do szkoły zdatnych, i starać się będzie wszelkiemi sposobami zachęcić rodzicow do posyłania dzieci swoich na Naukę.

10.) Weydzie w potrzebę tych rodzicow, którzy w czasie letnim obeyść się nie mogą bez pomocy dzieci swoich, onym pozwolenie wyda do pewnego czasu, z obowiązkiem posyłania ich raz lub dwa razy na tydzień w dni umowione.

11.) Przełożeni nad szkołą, starać się szczególniey będą, aby zwykłe paszenie bydła przez dzieci ustało, a gromadę wieyską nakłonią do utrzymania iednego lub więcey pasterzy; tym albowiem sposobem, dzieci oprocz odrywania się, uczą się prożnowania i wiele złego.

12.) Do Towarzystwa szkolnego ma należeć, przeznaczonego dla siebie Nauczyciela naydaley o 10. mil sprowadzić z iego familią i sprzętami, lub koszt sprowadzenia nadgrodzić.

13.) Pensyą Nauczycielowi kwartalnie Anticipative połowę przynaymniey w gotowiźnie wypłacać będzie, i starać się, aby Nauczyciel w niedostatku lub troskliwości o swoie wyżywienie nie zostawał.

14.) Da baczność na postępki Nauczyciela, czy ten dopełnia swych obowiązkow, czy się trzyma przepisow Izby Edukacyiney, i czy się nieodrywa od szkoły z uszczerbkiem Nauk.

15.) Ażeby wszystkie szczegóły szkoły sobie powierzoney ciągle miał na oku, poczyta sobie za obowiązek odwiedzać szkołę, albo w całym składzie, lub też poiedynczo, ile razy któremu z Członkow czas na to pozwoli.

16.) W przypadku choroby Nauczyciela, dozor szkolny postara się o osobę, któraby go zastąpiła.

17.) Gdyby Nauczyciel poddawał się wadom iakowym, dozor szkolny napomni go na osobności, a gdy ten po napomnieniu nie poprawi się, doniesie go dozorowi Powiatowemu.

18.) Jak z iedney strony dozor szkolny ma obowiązek pilnowania Nauczyciela, tak z drugiey, ieżeli Nauczycielowi iaka krzywda dzieie się, gdy tenże przy dobru szkoły obstaie, wspierać go będzie swoią radą i pomocą.

19.) Dozor szkolny nie ma wymagać innych obowiązkow od Nauczyciela, oprócz tych, które się iego powinności, iako Nauczyciela publicznego tyczą. A tem więcey szczególne Członki dozoru nie dozwolą sobie nieprzyzwoitego postępowania z Nauczycielem, ale raczey starać się będą, aby miał takie poważanie od Gromady i uczniow, iakie człowiekowi przyszłych Obywatelow kształcącemu należy.

20.) Dozor szczególny każdey szkoły wyższey składać się będzie z pięciu Członkow. Osoby do tego dozoru, w podwoyney liczbie do wyboru Izbie Edukacyiney podane będą od Eforatu Departamentowego. Oprocz tey liczby Członkow, Rektor zasiadać będzie w dozorze swoiey szkoły z głosem poradnym.

21.) Cztery razy do roku, po odbytem zwiedzeniu szkoły w komplecie przynaymniey trzech Członkow, dozor szkolny złoży Sesyą, na którey naradzać się będzie względem stanu szkoły, i tam członki wzaiemnie swoich postrzeżeń i uwag udzielać sobie będą.

22.) Za każdem w potrzebie wezwaniem przez Prezesa lub Nauczyciela, Sesya dozoru złożona będzie.

23.) Po skończonem półroczu przed Wielkanocą i przed wakacyami odprawi się publiczny examen, na który, dozor szkolny wraz z rodzicami i gośćmi od Nauczyciela na pismie zaproszonym zostanie.

24.) W Liceach i Gimnazyach odprawi się examen z pierwszego półrocza prywatny w Klasach, w przytomności dozoru, drugi zaś publiczny, przy zakończeniu roku szkolnego.

25.) Dozor Szkolny, pilnieyszych uczniow imiona ogłosi, i tym małe rozda nadgrody.

26.) Po odbytem examinie, Członki dozoru zebrane na Sesyą, nad podanem Nauczyciela pismem względem potrzeb szkoły, naradzą się i prześlą Powiatowemu dozorowi rapporta, o stanie szkoły i imiona dzieci pilnieyszych w Nauce. W miastach zaś stołecznych Departamentowych, rapporta ze wszelkich szkoł w tych miastach będących, idą prosto do dozoru Departamentowego. W sprawach niecierpiących zwłoki, udać się może dozor prosto do Izby Edukacyiney.

27.) Zaświadczenia o doyrzałości i usposobieniu się uczniow z Liceow i Gimnazyow po ukończonych Naukach wychodzących, będą, oprocz podpisu Rektora, stwierdzone podpisem dozoru, z wyrażeniem Nauki, do którey się Uczeń szczególniey przykładał, i w którey się więcey doskonalił.

Czas Nauki

1.) Rok szkolny zaczyna się od dnia 1go Października, i wtedy Szkoła się otwiera na pierwsze zimowe pół-rocze. Drugie pół-rocze letnie, zaczyna się w tydzień po Wielkiey-Nocy.

2.) Przed zaczęciem Szkoły, na każde pół-rocze Dozor szkolny mieyscowy spisze wszystkie dzieci oboiey płci zdatne do Nauki, to iest: dzieci mieszkaiące w mieście, lub w tey włości, gdzie iest dom szkolny, w siodmym roku będące. Dzieci we wsiach o cwierć mili od szkoły odległych, naymniey lat ośm maiące, i takową specyfikacyą przesle dozorowi Powiatowemu.

3.) Na początku każdego pół-rocza, Nauczyciel zapisze ich reiestr w xiążce swoiey, z wyszczególnieniem wieku dziecięcia i co iuż które umie, a stosownie do tego, rozdzieli z czasem uczniow na trzy Klaſsy. Pierwsza klaſsa będzie naymnieyszych, które uczą się litery poznawać i one składać, druga dzieci zaczynaiących czytać i pisać, trzecia tych, którzy iuż dobrze czytaią, piszą i rachuią.

4.) Tak w letniem iako i zimowem pół-roczu, szkoła odbywa się od godziny 8mey do 11tey z rana, a po południu od 2giey do 4tey.

5.) Nauczyciel zacznie z rana lekcyą naprzod z naystarszemi od godziny 8mey do 10tey, z młodszemi zaś początkowemi od 10tey do 11tey.

6.) Dzwonek szkolny wszędzie bydź powinien, który czas zaczęcia Nauki i zakończenia oney ogłaszać będzie.

7.) Ponieważ dzieci nigdy w szkole niepowinny bydź bez czynnemi, a Nauczyciel nie może zatrudnić zawsze wszystkie Klaſsy, zatem naymnieysze dzieci mogą godzinę tylko bawić w szkole, przez co, szkoła stanie się im przyiemnieyszą, niż gdyby bez czynnie i bez zabawy godzin kilka na mieyscu siedzieć musiały; zwolna i z wzrostem ich pomnaża się czas Nauki.

8.) W przypadku, gdyby rodzice nie mogli się obeyść bez pomocy dzieci w czasie letnim, udadzą się do dozoru Szkolnego, który wyda im pozwolenie zatrzymania starszych, z obowiązkiem iednak posyłania ich do szkoły w Niedzielę i we swięta, lub w dni umowione.

9.) Od dnia 24go Lipca do 24go Września w czasie żniwa, szkoła ustaie. Nauczyciel iednak na cztery tylko tygodnie oddalić się może, aby wolno było tym rodzicom, którzy swych dzieci przez całe ośm tygodni do pomocy niepotrzebuią, posyłać do szkoły.

10.) Oprocz swiąt i Niedziel, w które X. Pleban powinien dawać w Kościele lekcyą Religii, w dniach następuiących pozwalaią się odpoczynki:

1.) Od Srzody przed Wielkanocą do Srzody po Wielkiey Nocy.

2.) Od Soboty przed Zielonemi swiątkami, do Srzody po Zielonych Swiątkach.

3.) Od Bożego Narodzenia do 1go dnia po Nowym roku.

4.) Trzy dni Zapustne.

11.) Przed zakończeniem pół-rocza, czynione będzie przygotowanie do publicznego popisu, na którym znaydować się będą: Dozor szkolny, X. Proboszcz, Dziedzic, Rodzice i zaproszeni goście.

12.) Po zakończonym Examinie, przez dzień odpoczynku się pozwala.

N a u k i:

13.) W szkole wieyskiey Uczniowie uczyć się maią:

1.) Czytać drukowany i pisany charakter, według Metody przepisaney.

2.) Pisać podług wzorow wydanych.

3.) Rachować na pamięć i Cyframi do reguły trzech inclusive.

4.) Nauki moralney i Religii.

5.) W wyższey Klassie do tych Nauk przydana będzie Nauka o zachowaniu zdrowia.

6.) O utrzymaniu i leczeniu bydła domowego i wiadomości rolniczych, iako to: zasiewu traw, utrzymywania pasiek &c.

7.) Rozmiaru prostego gruntów.

8.) Znaiomość miar, wag, pieniędzy.

9.) Znaiomość praw wzaiemnych między Obywatelami.

10.) W mieście, przydana będzie krotka wiadomość o rzeczach do rzemiosł i handlu służących, rysunki rzemieślnicze.

14. W miastach, gdzie szkoła przemysłowa dla dziewczyn ustanowiona bę-

będzie, Nauczycielka uczyć ma wszelkich robot kobiecych, iako to: szycia, przędzy, dobrego prania, uprawy nabiału, &c.

15.) Na wiosnę i w iesieni uczyć się będą dzieci sadzić, szczepić i oczkować drzewa owocowe, tudzież zasiewania i chodzenia koło wszelkich warzyw i roślin pożytecznych.

Nauczyciel.

16.) Nim Izba Edukacyina zdoła dostarczyć wydoskonalonych w Seminaryach Nauczycielow, którzy powzięli sposob uczenia i do tego usposobieni zostali, zniewolona iest potrzebą tym czasem przyimowania podaiących się Kandydatow.

17.) Podaiący się na Kandydata, za odezwą do dozoru Departamentowego lub Powiatowego, odesłany zostanie na examen do nayblizszego szkoł Rektora, który według Instrukcyi od Izby Edukacyiney o sposobie examinowania przepisaney, protokuł odbytego examinu Kandydata prześle dozorowi, od którego miał zlecenie.

18.) Examen takowy ma bydź przesłany Izbie Edukacyiney, przy podaniu Nauczyciela na wakuiące mieysce, końcem otrzymania dla niego patentu.

19.) Patent dla Kandydata na Nauczyciela od Izby dozorowi Powiatowemu przysłany, przy Installacyi na mieyscu w przytomności dozoru szkolnego mieyscowego i zgromadzonych włościan, przez osobę od dozoru Powiatowego wyznaczoną Nauczycielowi oddany będzie.

20.) Nauczyciel w osobnym Instrumencie wypisane mieć będzie wioski do towarzystwa szkolnego należące, iakoteż pensyą i korzyści, które ma odbierać.

21.) Kandydat w szkole Nauczycielow wykształcony, maiący dobre o sprawowaniu się swoiem zaświadczenie, że iuż iest zdatnym na Nauczyciela, pierwszenstwo do otrzymania mieysca mieć zawsze będzie.

22.) Kandydat, który na miesiąc, lub dwa wysłany został do szkoły Nauczycielow dla powzięcia sposobu uczenia, pierwszeństwo mieć będzie przed tym, który w teyże szkole nie był.

23.) Dozor szkolny, Gmin, lub Gromada mogą uczynić odezwę do Izby Edukacyiney z prośbą nominowania od siebie życzonego Nauczyciela; ten po

 od-

odbytym examinie, gdy się zdolnym okaże, patent otrzyma; ieżeli się nieznaydzie na to mieysce Kandydat w szkole Nauczycielskiey ukształcony.

24.) Gdy z czasem szkoły Nauczycielskie dostarczać będą mogły Kandydatow usposobionych, nie inny tylko tam ukształcony na Nauczyciela przeznaczonym będzie. Wolno iednak Gminom i Gromadom z liczby ukształconych Kandydatow, prosić o mianowanie tego do swoiey szkoły, którego sobie życzą.

25.) Jeżeli Gmin, lub Gromada zechce wcześnie wykształcić do szkoły swoiey Nauczyciela i oddać go do szkoły Nauczycielskiey, Izba Edukacyina, po odbytym examinie; przychyli się do umieszczenia go w tey szkole, ieżeli tam mieysce wakuiące będzie.

26.) Jeżeli Dziedzic, gmin, lub gromada życzy sobie przesłać Kandydata na kilka miesięcy dla ukształcenia się do szkoły Nauczycielskiey, Izba Edukacyina pozwoli mu tam brać Nauki i mieszkać w domu Instytutu, utrzymanie zaś iego wysyłaiący obmyślą.

27.) Lubo do Nauczyciela należy dawać Nauki w ogólności przepisane, a Nauka religii każdemu wyznaniu właściwa, dawana bydź ma od Kapłana każdego respective wyznania, iednak Izba Edukacyina mianować będzie do mieysc maiących zupełnie Katolików, Nauczyciela Religii Katolickiey, do mieysc maiących zupełnie Obywatelow Ewangelikow, Nauczyciela Ewangelika.

28.) Za miasta i wsie zupełnie Katolickie, lub zupełnie Ewangelickie te będą poczytane, których w czasie nominowania Nauczyciela, tylko czwarta część mieszkańcow iest innego wyznania.

29.) W miastach i wsiach, których liczba Obywatelow odmiennego wyznania byłaby prawie równa, mianowany będzie Nauczyciel iednego lub drugiego wyznania, byle posiadał ięzyk Polski. W takowych mieyscach, Nauczyciel rożnego wyznania dawać będzie Naukę czytania, pisania i wszelkich umieiętności do religii nie należących. Kapłani zaś każdey respective religii maiący *curam animarum*, obowiązani są, w szkole, Kościele, albo w domu dawać dzieciom przynaymniey trzy godziny na tydzień Naukę religii.

30.) W mieyscach, gdzie iest zbyt ludna szkoła, a liczba uczniow sto

dwa-

dwadzieścia osob przechodzi i ieden Nauczyciel wydołać nie może, tam składki urządzone bydź maią na pomocnika pierwszemu Nauczycielowi.

Obowiązki Nauczyciela.

31.) Nauczyciel znaydować się ma zawsze przy swoiey szkole, oprocz czasu pozwolonegoo wakacyi, iak w §. 9tym.

32.) Jeżeli okoliczność nagła wymaga oddalenia się onego, nie może tego uczynić bez zezwolenia dozoru szkolnego, i to za stawieniem na mieysce swoie zastępcy pod czas nieprzytomności swoiey.

33.) Nauczyciel zapisywać będzie w Dzienniku swoim uczęszczanie uczniow.

34.) Co miesiąc poda dozorowi reiestr Uczniow z wyrażeniem ich pilności, postępku w naukach i przymiotow każdego z oznaczeniem tych, ktorzy osobliwszą zdatność okazuią.

35.) Co pół roku poda dozorowi szkolnemu porządny rozkład Nauk dla uwiadomienia, iaka lekcya na którą godzinę przypada.

36.) Nauczyciel starać się będzie, aby nieodstręczył Uczniow od szkoły, ale raczey do niey zachęcił, czyniąc ile bydź może Naukę przyiemną. W nauczaniu mieć będzie cierpliwość i łagodność Oycowską i przeymie się tym Nauczycielstwa duchem, którego wzor wystawiony mieć będzie w Instrukcyi dla Nauczycielow.

37.) Przy napomnieniu i karceniu, powinien się wstrzymać pod surową karą od wszelkiey oburzaiącey ostrości, od słow obelżywych lub poniżaiących.

38.) Powtarzane zdrożności, po bezskutecznem napominaniu, ukarze sposobem zawstydzenie przynoszącym.

39.) Większe wykroczenia, iak naprzykład upor, wzięcie iakowey rzeczy, bezczelne uporczywe kłamstwo, maią bydź przełożonym szkolnym doniesione, których będzie powinnością razem z rodzicami lub opiekunami, tęż rzecz rozstrząsnąć w celu przedsięwzięcia skutecznych do poprawy śrzodkow.

40.) W mieyscu, gdzie dla zbyt mnogiey liczby Uczniow, drugi Nauczyciel, czyli pomocnik pierwszemu Nauczycielowi postanowionym będzie, ten w czasie zimowym przenosić się może do wsi do tegoż towarzystwa szkolnego należącey, a naybardziey od szkoły oddaloney, i tam w mieyscu od Gromady wyznaczonym dawać Naukę, gdyż łatwieyszą iest rzeczą, aby ieden

Na-

Nauczyciel się przeniosł, niż żeby wiele dzieci tak znaczną drogę odbywało, a na ow czas Gromada tey wsi, żywność onemu opatrzyć powinna.

Reszta w następnym Numerze

Dalszy ciąg odebranych rozmaitych effektow na Lazaret ieńcow Rossyiskich od dnia 18 do 31 Stycznia roku 1813.

1. W. Katarzyna Mieroszewska Wdowa koszul 2.
2. W. Michał Gostkowski Sędzia Tryb: Iszey Instancyi Dep. Krak: iagieł garcy 8. siennikow 2.
3. W. Marasse z Piaskow siennikow 2. prześcieradeł 2.
4. W. Nowiński iałowcu garcy 12.
5. WJX. Garycki Proboszcz Kollegiaty S. Anny płotna lnianego łokci 42.
6. W. Balcer Trzciński kupiec Krak: octu garcy 5.
7. W. Grygolewski Sędzia Tryb: krym: Dep: Kr: i R. Baszczu beczkę 1.
8. W. Magdalena Pawłowska szarpi funtow 4.
9. JW. Stadnicki Kasztelan Senator ięczmienia korcy 8.
10. JP. Paweł Bielecki Obywatel Krak: koszul 2. pantałonow 2.
11. Osoba bezimienna płotna konopnego łokci 25.
12. W. z Ciepielowskich Lebowska mąki pszeniczney korcy 2. kaszy ięczmienney korzec 1.
13. JJPP. Audytorowie Prawa w Akademii Krak. koszul 24.
14. JW. z Załuskich Puszetowa Star: Zawi: płotna konopnego łokci 30. szarpi funt 1.
15. JWJX. Sołtyk Dziekan Kat: Krak: kocow 10.
16. Osoba bezimienna płci żeńskiey kocow 3.
17. W. Prąndzyńska szarpi funtow 2.
18. Osoba bezimienna płci żeńskiey koszul 6. prześcieradeł 3. siennikow 2.
19. Osoba bezimienna płci żeńskiey ziemniakow korcy 2.
20. W. Schreiber kupiec Krak: kapusty pół beczki.

Wodzicki Prefekt

Wroński S G.

1250 Odebrawszy składkę od płci piękney w Krakowie zamieszkałey dla Pułku dowodztwu memu powierzonego, w summie złot: pols: dwa tysiące siedmset sześć-

dziesiąt dziewięć, na opatrzenie pierwszych potrzeb żołnierzy, z kampanii powracaiących, mam sobie za szczególny obowiązek, złożyć łaskawym Kontrybuentkom publiczne moie podziękowanie; z tą czułą wdzięcznością, z iaką podobnie ten wspaniały czyn przyiąć winien iestem. Chlubny dla mnie i Pułku moiego zaszczyt, do którego gorliwość JW. Prefekta Depart: Krakowskiego i iego staranność, stała się pierwszą podnietą, daie mi prawo do wynurzenia mu naywiększego podziękowania, z zapewnieniem, iż nie przestanę cenić iak naymocniey iego i Dam Krakowskich dla Pułku szanowney opieki; a przy pierwszey obronie kraiu przypomnę żołnierzom, iak dzielnie bronić powinni tę wdzięczną z rodakami ziemię, którey dary winniśmy w żywey do zgonu dochować pamięci.

Pułkownik Dowodzca Pułku 12go Piechoty

Wirzbiński

Lista należących do składki na płaszcze i trzewiki do Pułku 12.

Loża - - -	Złpolsk: 500	JW. Byszewska - -	zł: 18.
JW. Prefektowa - -	zł: 300.	JW. Grodzicka - -	zł: 22.
JO. Xżna Franciszkowa: Sapieżyna	zł: 18.	JW. Niemoiewska - -	zł: 12.
JO. Xżna Alexandrowa Sapieżyna	100.	JW. Lewicka - - -	zł: 18.
JO Xiężniczka Klement: Sanguszko	200.	JW. Alexandryna Stecka -	zł: 60.
JW. Generałowa Mokranowska	zł: 100.	JW. Sędzina Paprocka -	duk: 1.
JW. Włodzimierzowa Hr: Potocka	zł: 100	JW. Jędrzeiowa Goczałkowska	zł: 12.
JW. Ignacowa Hr: Stadnicka -	zł: 50.	JW. Hrabina Ossolińska -	zł: 18.
JW. Woiewodzina Małachowska	duk: 5.	JW. Prezesowa Gostkowska	zł: 8.
JW. Jakubowa Wodzicka	zł: 100	JW. Mikołaiowa Gostkowska	zł: 12.
JW. Alexandrowa Walewska	zł: 18	JW. Tomkowiczowa -	duk: 1.
JW. Generałowa Walewska	zł: 20	JW. z Morsztynow Hr: Ossolińska	zł: 36.
JW. Starościna Puszettowa	zł: 18	JW. Starościna Grabowska	zł: 20.
JW. Starościna Grybowska	zł: 54.	JW. Bzowska - -	zł: 18.
JW. Hrabina Potulicka -	zł: 30	JW. Laskiewiczowa -	duk: 1.
JW. Trzebińska - -	zł: 20	JW. Skotnicka - -	zł: 100.
JW. Janowa Hr: Wielopolska	zł: 36.	JW. Wolffowna - -	zł: 12.
JW. Radzcyna Stanu Badenia	zł: 100.	JW. Kochanowska - -	zł: 8.
JW. Sędzina Popielowa -	zł: 18.	JW. Wielogłowska - -	zł: 12.

JW. Hrabina Krasińska	zł:	36.	JW. Sędzina Gostkowska	zł:	18.
W. Benirska	zł:	14.	JW. Sabina Gostkowska	zł:	2. gr. 4.
W. Dzianottowa	zł:	10.	JW. Prądzyńska	zł:	50.
W. Morbitzerowa	zł:	18	JW. Hier: Kochanowska	zł:	44.
JW. niewiadomy	zł:	19	W. Szasterowa	zł:	12.
W. Tarczewska	zł:	24.	W. Boduszyńska	zł:	6.
W. Gołębiowska Inspektorowa	zł:	1[illegible].	W. Bienkiewiczowa	zł:	36.
JW. Kochanowska Jozefowa	zł:	18	W. Adam: Krzyżanowska	zł:	12.
JW Szaniawska	zł:	100.	W. Janowa Mieroszewska	zł:	12.
JW. Rudnicka	zł:	18	W. Konsyliarzowa Czerwiakowska	zł:	18.
JW. Linowska Woyciechowa	zł:	12	JW. Starościna Michałowska	zł:	10.

1295

Obwieszczenie

Postanowiwszy zamknąć rachunki z roku 1812 z dostarczeń, miesa, opału i swiatła dla Lazaretow woyska Narodowego, odwachów, koszar, barakow i więzień, ułożyć i przedstawić one Izbie Główney obrachunkowey Xięstwa Warszawskiego, przedsiewziałem ostrzedź o tem osoby liwerunkiem, powyższych Artykułow do placow Xięstwa Warszawskiego trudniące się, których pretensye, z powodu nieprzedstawionych ieszcze Bordereaux i likwidacyi wraz z dowodami dostawę takową wyiaśniaiącemi dotąd zaspokoionemi nie są, i wezwać ie, aby takowe papiery w przepisaney formie, naydaley do dnia ostatniego Lutego roku bieżącego do Bióra Administracyi Woienney odesłać starały się. Zaniedbuiacy dopełnienia ninieyszego urządzenia uważanym będzie, iż się zrzeka swey pretensyi z tego zrzodła pochodzącey, gdyż z dniem 1szym Marca r. b. rachunki takowe zamkniętemi zostaną, i od tego czasu żadna podobna pretensya pochodząca z roku 1812. przyiętą niebędzie.

w Warszawie dnia 21 Stycznia 1813. R.

Generał Dywizyi Radzca Stanu
Dyrektor Gnlny Administracyi Woienney
Wielhorski.

Ordonnator Sekretarz Generalny
Wilkoszewski.

Obwieszczenie

Podpisany, Entreprener transportu Soli z Wieliczki do Częstochowy ma honor obwieścić ninieyszem, aby każdy furman przyieżdżaiący po sol do Wieliczki w celu przewiezienia takowey do Częstochowy, opatrzony był zaświadczeniem Dominikalnem lub Gminy, do którey należy, że iest człowiekiem pewnym i odpowiedzialność stawić mogącym, inaczey bowiem Sól wydaną nie będzie. *w Wieliczce dnia 3go Lutego R 1813.*

Przesmycki